

Je-li v definici svobody názoru slovo „ale“, končí to špatně

- CZ24 News | 21. listopadu 2022

Anglická „Magna Carta Libertatum“ se liší od francouzské „Deklarace práv člověka“. Jedna se vyznačuje panickou hrůzou z neomezené moci panovníka, druhá chce zavést lepší svět na zemi. Francouzská deklarace také dokazuje, že výjimky ze svobody slova vedou spíše k děsivým koncům.

Angličtí šlechtici si v roce 1215 vynutili na králi Janovi podpis listiny, která vstoupila do dějin jako Magna Carta Libertatum. Obsahovala 63 klauzulí. Důraz kladla zejména na to, co panovník nesmí dělat.

Tři klauzule z původní listiny přežily do dnešní doby v ústavním právu Anglie. Nejdůležitější z nich je původní článek 39, který říká:

„Žádný svobodný muž nebude zatčen nebo uvězněn nebo zbaven majetku nebo zbaven cti nebo vyhnán do vyhnanství nebo jakkoliv poškozen, ani ho nebudeme pronásledovat nebo proti němu někoho posílat, bez zákonného rozsudku jeho na roveň postavených nebo podle zákonů země.“

Habeas corpus

Tento článek dal základ zákonnému ustanovení, které je známé podle svého latinského jména Habeas corpus: Panovník nebo jakýkoli vládce země nesmí omezovat svobodného člověka bez řádného rozhodnutí soudu.

Článek 39 listiny Magna Carta Libertatum, který je součástí anglosaské zákonné tradice od roku 1215 a kterým se inspirovali tvůrci americké ústavy, je jedním z důvodů, proč jsou země postavené na anglosaské právní tradici obecně svobodnější než země jiné.

Zkušenost francouzská

Jinou zkušenost získali obyvatelé Francie během francouzské revoluce na konci 18. století. V roce 1789 vydal nový parlament „Deklaraci práv člověka a občana“.

Deklarace byla vytesána do kamene písmeny ze zlata a ozdobena anděli. Zeshora na ni zářilo oko umístěné uprostřed zlaté pyramidy.

Omezením moci kohokoli se deklarace příliš nezabývala.

Obecné blaho

V prvním článku deklarace říká, že „lidé se rodí svobodní a mají stejná práva“. Francouzští revolucionáři ovšem věřili, že člověk je schopen vylepšit konání svobodných lidí, dostane-li příležitost. Proto přidali do článku větu druhou: „Společenské rozdíly se mohou zakládat pouze na prospěšnosti pro celek“.

Gumové definice

Klíčové články pro svobodu názoru jsou články 10 a 11. Článek 10 říká, že „nikomu se nesmí dít újma pro jeho názory, i náboženské, ledaže by jejich projev rušil pořádek stanovený zákonem.“

V článku 11 je stanoveno, že „každý člověk může svobodně mluvit a psát“. Stejně jako v předchozím článku následuje nějaké ale. Ale odpovídá za to, když své svobody zneužije.

Na rozdíl od svých kolegů v Anglii nebo v Americe, kteří se báli neomezené moci jednoho muže nebo jednoho státního orgánu, neobsahuje francouzská deklarace žádné ustanovení podobné článku 39 listiny Magna Carta Libertatum.

Ani se nebojí vágní definice „prospěšnost pro celek“ nebo co to je „rušení pořádku“.

Národní koupel

Výsledek se dostavil velmi brzy.

Výbor pro veřejné blaho, který ustavili francouzští revolucionáři, poslal pod gilotinu tisíce politických odpůrců. Méně známé jsou politické procesy, během kterých byly utopeny tisíce odpůrců režimu v řece Loire ve městě Nantes. Každý, kdo veřejně nepodpořil revoluci, zejména kněží a řádové sestry, byl uvězněn. Přeplněné věznice měl vyřešit prominentní jakobínský poslanec Jean-Baptiste Carrier.

Jean-Baptiste Carrier odpůrce režimu v Nantes napřed popravoval na gilotině jednoho po druhém. To ale bylo příliš pomalé. Poprava zastřelením zase spotřebovávala v té době nedostatkovou municí. Proto přišel s myšlenkou topení v řece. Svázané zajatce nechal odtáhnout doprostřed Loiry na lodi, do které potom určení muži vytesali díry pod čarou ponoru a přeskočili na záchranné čluny. Komu se podařilo zbavit pout, byl ubodán vojáky na hlídkujících lodích. Pro tento způsob popravy se vžil název „Národní koupel“.

Právo na smrt bez procesu

Podle historických pramenů byly ve městě Nantes popraveny tisíce lidí. Všichni bez jakéhokoli procesu a jen proto, že se neztotožnili s vládním názorem. V zemi, která nedávno schválila vznešenou deklaraci psanou zlatým písmem na mramoru, která v preambuli říká, že „zapomenutí nebo pohrdání lidskými právy jsou jedinými příčinami veřejných neštěstí a zkorumpování vlád“.

Nikdo neřekne, že je diktátor

Prohlášení, že svoboda slova má svoje limity, a různá „ale“ v definici svobody slova jsou alespoň podle historických zkušeností zadní bránou do totality, kterou vždy někdo rozrazí a vždy ve jménu dobra nebo dokonce, a to může být překvapivé, demokracie. Nikdy nikdo neříká: „Jsem diktátor a zatočím s vámi“.

Země, která oslavuje teprve 33. výročí pádu bolševického režimu, by si to měla zatraceně dobře pamatovat.

Zdroje:

- (1) [Magna Carta](#)
- (2) [Deklarace](#)
- (3) [Národní koupel](#)

AUTOR: S.Spurný

[ZDROJ](#)